

Abraham 1 (van 5) – Verbond – Genesis 12:1-9 en 17:1-8

- Lezing: Genesis 12:1-9 en 17:1-8

¹De HEER zei tegen Abram: 'Trek weg uit je land, verlaat je familie, verlaat ook je naaste verwanten, en ga naar het land dat Ik je zal wijzen.

²Ik zal je tot een groot volk maken,

Ik zal je zegenen, je naam veel aanzien geven,
een bron van zegen zul je zijn.

³Ik zal zegenen wie jou zegenen,
wie jou vervloekt, zal Ik vervloeken.

In jou zullen alle volken op aarde gezegend worden.'

⁴⁻⁵Abram trok weg uit Charan, zoals de HEER hem had opgedragen, en Lot, de zoon van zijn broer, ging met hem mee. Abram was toen vijfenzeventig jaar. Hij nam zijn vrouw Sarai mee en alle bezittingen die ze hadden verworven en de slaven en slavinnen die ze in Charan hadden verkregen. Zo gingen ze op weg naar Kanaän. Toen ze daar waren aangekomen, ⁶trok Abram het land door tot aan de eik van More, bij Sichem. In die tijd werd het land bewoond door de Kanaänieten. ⁷Maar de HEER verscheen aan Abram en zei: 'Ik zal dit land aan jouw nakomelingen geven.' Toen bouwde Abram op die plaats een altaar voor de HEER, die aan hem verschenen was. ⁸Daarvandaan trok hij naar het bergland dat oostelijk van Betel ligt, en ergens ten oosten van Betel en ten westen van Ai sloeg hij zijn tent op. Hij bouwde er een altaar voor de HEER en riep er zijn naam aan. ⁹Steeds verder reisde Abram, in de richting van de Negev.

¹Toen Abram negenennegentig jaar was, verscheen de HEER aan hem en zei: 'Ik ben God, de Ontzagwekkende. Richt je steeds naar mijn wil en leid een onberispelijk leven. ²Ik wil met jou een verbond aangaan en Ik zal je veel, heel veel nakomelingen geven.' ³Abram boog zich diep neer en God sprak: ⁴'Ik doe jou deze belofte: je zult de stamvader worden van een menigte volken. ⁵Je zult voortaan niet meer Abram heten maar Abraham, want Ik maak je de vader van vele volken. ⁶Ik zal je bijzonder vruchtbaar maken. Er zullen veel volken uit je voortkomen en onder je nazaten zullen koningen zijn. ⁷Ik sluit een verbond met jou en met je nakomelingen, met alle komende generaties, een eeuwigdurend verbond: Ik zal jouw God zijn en die van je nakomelingen. ⁸Heel Kanaän, het land waar je nu als vreemdeling woont, zal Ik jou en je nakomelingen voor altijd in bezit geven, en Ik zal hun God zijn.'

Preek

Lieve mensen,

Slide: Influencer

Zou je willen dat je kind influencer wordt? Wat nou als Jaël op een gegeven moment thuiskomt en zegt: ik ga wat minder tijd aan mijn studie besteden, want ik heb nu zoveel volgers op de *socials*, ik ga geld verdienen met filmpjes. Wat zou je daarvan vinden? En zou het voor ouders hier in de kerk ook uitmaken *waarmee* je dochter of je zoon dan invloed heeft?

Ik wil de komende tijd een korte serie van 5 preken houden over Abraham. Toen ik over hem nadacht, besepte ik ineens dat hij echt een heel grote influencer is.

Deze man heeft meer invloed in de wereld dan wie dan ook in de Bijbel. Want hij staat aan de basis van maar liefst 3 wereldgodsdiensten. Niet alleen christenen vinden hem belangrijk, maar ook Joden en Moslims. In de koran is hij één van de belangrijkste profeten (Sura 14) en staat bijvoorbeeld ook het verhaal dat hij zijn zoon moet offeren (Sura 37). Alleen zonder naam en de moslims gaan er van uit dat het Ismaël moet zijn en niet Isaak. Na Abraham gaan de wegen van koran en Bijbel uiteen: Gods woord kiest de lijn van Isaak en het boek van Mohammed kiest de lijn van Ismaël. Maar Abraham (Ibrahim) is dus van grote invloed in 3 wereldgodsdiensten.

Je zou maar zoveel volgers hebben. En de vraag van deze serie is dus: waarom is Abraham zo belangrijk? Wat heeft hij nagelaten dat zo invloedrijk is dat we nog steeds teren op zijn boodschap? Nou, daar wil ik de komende weken naar kijken.

Vandaag denken we in deze eerste preek na over

Slide: Verbond

Belangrijk hierbij is: verbond is geen rekensom of een statisch geheel. Sommigen van ons zijn nog wel zo groot gebracht. Je leerde als een soort wiskundige formule uit je hoofd: *het verbond is belofte en eis*. Maar dat is niet een goede beschrijving van wat een verbond is. Het is een relatie, met alle facetten daarvan. Een paar wil ik vanochtend benoemen.

Slide: Initiatief

Wat opvallend is in Genesis 12: dat God weer gaat spreken. Maar dan echt uit Zichzelf! Dat gebeurde bij de schepping. Genesis 1 en 2. Maar daarna is Gods spreken altijd een reactie geweest op menselijk handelen. Tot nu. Nu komt het als het ware weer uit het niets. Je zou kunnen zeggen: God gaat, na de zondeval – nadat de aarde dus een onveilige plek geworden is –, God gaat opnieuw een werkelijkheid scheppen. Een plek waarin de mens kan wonen en gedijen. Een ruimte waarin God en mens met elkaar kunnen omgaan. God sprak en het is er. Een relatie waarin je veilig bent. Er wordt een verbond geschapen.

En wat God dan doet is Abram roepen.

Slide: Roeping

Wij hebben altijd een te radicaal beeld van de gehoorzaamheid van Abram. God riep en hij ging. Dat is wel zo, maar dat ging niet zonder horten of stoten. Want we komen Abram tegen in Charan. Maar daar is hij niet begonnen. Hij kwam uit Ur (Gen. 15:7 en Neh. 9:7). Daarvandaan riep God hem, maar in eerste instantie ging hij niet alleen, zoals de opdracht was. Hij nam zijn vader mee en zijn neef. En dan blijven ze steken in Charan, zo halverwege de reis.

Bijzonder dat de reis eerst van Ur naar Charan ging. Die route ging namelijk langs Babel. Het is niet ondenkbaar dat Abram de half afgebouwde toren uit de verte of zelfs van dichtbij heeft zien staan. Een tekenend beeld. Als je zelf een eigen vaste veilige plek wil creëren. Dan is dat gedoemd te mislukken. Wie echt zijn of haar plek wil vinden in de wereld moet luisteren naar de roepstem van God.

En dat gaat in fases. Eerst blijven ze dus plakken in Charan. Maar Abram moet echt verder naar de plek die God gaat wijzen. En eerst is hij ook nog steeds omringd door familie. Maar ook daar moet hij afscheid van nemen. Eerst van zijn vader, die in Charan achterblijft. En daarna ook van zijn neef Lot, als hun herders ruzie krijgen.

Als je geroepen wordt door God moet je blijven luisteren. Niet denken: nou ben ik christen, nu weet ik het wel. Jezus heeft je nog meer te vertellen. Je bent nooit volleerd. En wat Hij te vertellen heeft kan zomaar verschuiven in de loop van je leven. In elke fase kan weer wat anders van je worden gevraagd. Omdat je langzaam maar zeker gevormd wordt door God. Je hebt je bestemming nog niet bereikt.

Gelukkig hoef je het niet alleen uit te zoeken.

Slide: Verbondenheid

God is een God van verbondenheid. Dat zie je ook weer in de doop van Jaël straks. Een teken dat levenslang mee gaat. Van Gods kant is er enorme toewijding. Als Hij je roept, tot wat voor taak ook. Bijvoorbeeld in de doop de taak om je dochter de liefde van God te laten zien. Als Hij je roept, dan blijft Hij betrokken.

En die betrokkenheid is best lastig, soms. We denken wel eens dat Abram altijd enorm intens met God in gesprek was. Maar hoofdstuk 16 eindigt met 'Abram was 86 jaar toen Hagar hem Ismaël baarde'. En dan vervolgens begint hoofdstuk 17 met 'toen Abram 99 jaar was, verscheen de HEER aan hem ...'. Dertien jaar lang heeft God niks van zich laten horen.

Het was dus niet zo dat Abram het gemakkelijker had dan wij. Maar als God verbondenheid belooft, dan maakt Hij dat wel waar. Al hoor je soms een tijd misschien niets van Hem. En maak je soms keuzes met je rug naar Hem toe. Van Hem af. Hij is nooit ver weg.

In de doop klinkt ook de naam van de Heilige Geest. God die zelfs in je komt wonen. En zeker, ook die merk je niet altijd op. Maar zo dichtbij is God. Waar jij gaat, daar is Hij. Dat gold voor Abram. Dat geldt voor Jaël. Dat geldt voor jou.

Slide: Beloften

En dan doet God grote beloften. Hij belooft land. Hij belooft nakomelingen. Over die twee beloften gaat het in preek 2 en preek 4 van deze serie. Maar hier wil ik er alvast wat over zeggen. Omdat God al bij de roeping van Abram zelf over land en nakomelingen begint.

Beloften van God zijn altijd als scheppingswoorden: ze roepen een werkelijkheid op die er daarvoor niet was. Kijk naar Abram: hij is al heel lang kinderloos en er zijn in die tijd geen medische klinieken die daar in mee kunnen denken. En land? Hij is juist weggeroepen bij zijn familie en zal tijdens zijn leven slechts een graftuin bezitten. Als God beloften doet, dan moet je Hem dus vertrouwen op zijn woord. Want het is er nog niet. En vaak lijkt het onmogelijk.

Er is nog iets met beloften: ze worden waar in de weg van gehoorzaamheid. In Genesis 17 zegt God: *richt je steeds naar mijn wil en leid een onberispelijk leven*. Beloften zijn geen loze kreten, maar

worden werkelijkheid in jouw concrete leven. Dat betekent dat je in zekere zin zelf bijdraagt aan het waar worden er van. En dat is belangrijk bij het laatste:

Slide: Tot zegen zijn

God belooft Abram enorme zegen. Land. Nakomelingen. Zijn naam verandert zelfs in Abraham: vader van vele volken. Zo stellig is de belofte, de zegen van God. En tegelijk zegt Hij er iets bij al bij de roeping in Genesis 12: in jou zullen alle volken op aarde gezegend worden. Dat is ook weer zo'n belofte. En die wordt dus werkelijkheid in de weg van gehoorzaamheid.

Dat zie je in Jezus. In Hem wordt dit waar. Hij is dé nakomeling van Abraham in wie alle volken van de aarde worden gezegend. Niet alleen de drie wereldgodsdiensten, maar mensen uit álle volken. En Jezus maakt die beloften waar in de weg van gehoorzaamheid. Hij had lief tot het uiterste.

Tot zegen zijn dus. Dat is de weg waarin je zelf ook zegen zult ervaren. En dat is het verraderlijke als het gaat om het huidige conflict op het grondgebied dat eens aan Abram beloofd werd. Wie niet gehoorzaam en dienstbaar is. Wie niet vol liefde en genade is. Die loopt als het ware bij de belofte weg. Ik zal daar verderop in de serie wel meer over zeggen. Beloften van God, belofte van land, daar kun je je nooit zomaar op beroepen. Zonder de consequenties voor je eigen leven ook te nemen.

God zegt hier: zegen is nooit voor jezelf alleen. Mijn toewending moet leiden tot jouw toewijding. Mijn nabijheid moet leiden tot jouw gehoorzaamheid: leef voor mijn aangezicht. Dat geldt de hele Bijbel door. Dat geldt ook voor de doop. Je zult de beloften des te sterker ervaren als je dichterbij je Heer leeft. Dat is wat je zelf in praktijk brengt als doopouders. En dat is wat Jaël dan ook zal gaan beleven.

Nou, zo hebben we in deze preek wat rondgecirkeld rondom het verbond van God met Abram. Deze aspecten spelen nog steeds een rol in ons leven. Want ook met jou en mij wil God zich verbinden. En zo is Abram influencer. En dat komt omdat God de eeuwige God is, die met zijn tijd meegaat. Hij is er vandaag voor jou, zoals Hij er vroeger was voor Abram. Wat dat betreft is er niet veel veranderd.

Amen